

ТВОРЧИСТЬ ТА ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНИЙ РИСУНОК

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>023 Образотворче мистецтво, ,декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>Образотворче мистецтво FINE ARTS</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, веснянй семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредити ЕКТС/ 150 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	<i>Лекції та практичні заняття</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції та практичні заняття: викладач, Гулевич Сергій Олександрович hulievych@gmail.com</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Курс «Творчість та експериментальний рисунок» спрямований на розширення досвіду малювання після опанування різноманітних, традиційних технік створення малюнку. Експериментальний рисунок відкриває нові можливості та стирає межі між виражальним засобом та концептом зображення. Під час курсу студенти мають змогу звернутися до рисунку не лише з академічного підходу, а й вільного (за формою та технікою) рисунку. Це дасть змогу зосередитись на концепції та головній ідеї твору. Поєднання ідейно-концептуального підходу дозволяє розкрити творчий та креативний потенціал студента. Разом з тим розширити його творчий світогляд.

На заняттях студенти зможуть: навчитися інтерпретації та застосування формально-стилістичного образотворення; поглибити практичні навички застосування різних технологій та методів ведення рисунку. Курс «Творчість та експериментальний рисунок» передбачає цілеспрямовану діяльність студентів з візуальними джерелами (альбоми, архіви, музейні та приватні колекції рисунку) та активну самостійну роботу.

Мета опанування дисципліни – отримання студентами компетентностей, пов'язаних із концептуальним та ідейним образотворенням у творчій сфері. Здатності до переосмислення базових знань, використовувати авторську образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

Предметом навчальної дисципліни є творчий рисунок.

Компетентності: здатність до: креативної інтерпретації базових та фундаментальних знань з рисунку; демонстрація творчої уяви через станкові твори; використовувати асоціативну мову при

створенні художнього образу; формування мистецької концепції на підставі проведення дослідження; створювати унікальний продукт образотворчого або декоративного мистецтва.

Програмні результати навчання:

- володіння методикою опрацювання історичних та візуальних (художні твори, творчий період, колекційне зібрання) джерел;
- здатність інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконографічні та інші чинники образотворення;
- здатність відобразити власні ідеї та уявлення через ідейно-концептуальний художній твір;
- вміння застосовувати сучасні інструменти і технології створення рисунку.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 2-му семестрі 1-го курсу навчання, освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти. Курс не залежить від навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи творчості.

Тема 1.1. Визначення та значення творчості.

Тема 1.2. Методи стимуляції творчого мислення

Розділ 2. Теорія експериментального рисунка.

Тема 2.1. Історія та розвиток експериментального рисунка.

Тема 2.2. Принципи та техніки експериментального рисунка.

Розділ 3. Практичні методи та техніки.

Тема 3.1. Техніки та матеріали.

Тема 3.2. Експериментальні підходи.

Розділ 4. Креативні проєкти.

Тема 4.1. Розробка творчого проєкту.

Тема 4.2. Виконання проєкту.

Тема 4.3. Оцінка творчих робіт.

Тема 4.4. Презентація робіт.

Розділ 5. Індивідуальні проєкти.

Тема 5.1. Індивідуальні завдання.

Тема 5.2. Фінальна презентація.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Автопортрети Тараса Шевченка: [Альбом] / Упоряд. і авт. вступ. ст. Л.В.Владич]. К.: Мистецтво, 1973. 79 с. : іл.
2. Асеева Н. Українсько-французькі художні з'язки 20-30-х років ХХ ст. К.: Наукова думка, 1984. 125 с.
3. Бабуніч Ю. Модернізм і пошуки нових принципів формотворення в українському живописі кінця ХІХ — першої третини ХХ ст. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2015. Вип. 26. С.128 — 141.
4. Бенюк О. Поняття «експеримент» у логіці мистецьких подій кін. ХІХ — першої третини ХХ ст.: Автореф... канд. філософ. наук. К., 2004. 13 с.
5. Іванов-Ахметов В. Навчальний рисунок. К.: НТУУ «КПІ», 2006. 80 с.
6. Каціон О. Історична динаміка «експериментального» досвіду в художній творчості. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. праць. Випуск ХХ. К.: Міленіум, 2008. С. 306–313.
7. Мерло-Понті Моріс. Феноменологія сприйняття / Пер. з фр. О. Йосипенко, С. Йосипенка. К.: Український Центр духовної культури, 2001. 552 с.

8. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С. В. Ульяновська; Вст. ст. І. М. Дзюби; Перед. слово М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського. К.: Либідь, 1993. 592 с.; іл.

Додаткова література

1. Гомбріх Ернст. Оповідь про мистецтво. ArtHuss, 2024. 664 с.
2. Кулка І. Психологія мистецтва / пер. с чешск. І. Олива. Харків, 2019. 556 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

Лекція 1. Визначення та значення творчості.

(Творчість як процес та явище. Психологічні та соціальні аспекти творчості)

Перелік основних питань:

1. Які основні етапи процесу творчості і як вони впливають на кінцевий результат?
2. Яким чином психологічні фактори впливають на творчість?
3. Як соціальні аспекти та середовище можуть сприяти або обмежувати творчість?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 2. Методи стимуляції творчого мислення.

(Брейнштормінг. Метод шести капелюхів. Морфологічний аналіз)

Перелік основних питань:

1. Як техніка брейншторму сприяє генеруванню нових ідей, і яких основних правил необхідно дотримуватись для ефективного проведення цього методу?
2. Що собою являє метод шести капелюхів Едварда де Боно, і як він допомагає структурувати процес мислення під час пошуку рішень?
3. Як використання морфологічного аналізу може сприяти вирішенню комплексних проблем, які кроки включає цей метод?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 3. Теорія та розвиток експериментального рисунку.

(Ключові напрямки та художники. Вплив технологій та медіа на розвиток експериментального рисунка)

Перелік основних питань:

1. Які основні напрямки експериментального рисунка виділяються в історії мистецтва? як вони вплинули на розвиток цього жанру?
2. Які художники найбільше вплинули на розвиток експериментального рисунка, які їхні роботи є знаковими для цього жанру?
3. Яким чином сучасні технології та медіа вплинули на техніки та можливості експериментального рисунка?
4. Як інтеграція традиційних технік з новітніми технологіями може розширити межі експериментального рисунка?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 4. Принципи та техніки експериментального рисунка.

(Абстракція та деформація. Використання різних матеріалів та інструментів.)

Перелік основних питань:

1. Які основні принципи абстракції та деформації в експериментальному рисунку, як вони впливають на сприйняття художнього твору?
2. Які техніки використовують для створення деформованих зображень, назвіть найвідоміших художників цього виду експерименту.

3. Як вибір матеріалів впливає на техніку та результати експериментального рисунка?
4. Які інструменти найчастіше використовують в експериментальному рисунку?

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint/Keynote/PDF* за темою лекції.

Лекція 5. Техніки та матеріали.

(Вибір матеріалів для експериментального рисунка. Використання змішаних технік.)

Перелік основних питань:

1. Які фактори слід враховувати при виборі матеріалів для експериментального рисунка, як вони впливають на кінцевий результат?
2. Які переваги та виклики пов'язані з використанням змішаних технік у експериментальному рисунку?
3. Як матеріали та інструменти можуть впливати на техніку та стиль експериментального рисунка?
4. Назвіть твори та художників які працювали у змішаних техніках експериментального рисунку?

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint/Keynote/PDF* за темою лекції.

Лекція 6. Експериментальні підходи.

(Спонтанні техніки. Методи контролю випадковості.)

Перелік основних питань:

1. Що таке спонтанні техніки і як вони можуть впливати на творчий процес?
2. Які методи контролю випадковості використовуються в експериментальному рисунку, і як вони можуть допомогти художнику досягти бажаного результату?
3. Як спонтанні техніки та методи контролю випадковості можуть бути інтегровані у традиційні методи рисунка?

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint/Keynote/PDF* за темою лекції.

Лекція 7. Розробка творчого проєкту.

(Постановка завдання та цілі. Планування етапів роботи.)

Перелік основних питань:

1. Які ключові етапи включає процес постановки завдання та визначення цілей творчого проєкту, і як вони впливають на його успішність?
2. Як ефективно планувати етапи роботи над творчим проєктом, щоб забезпечити його успішне виконання?
3. Як і інструменти та методи можна використовувати для моніторингу та коригування плану роботи над творчим проєктом?

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint/Keynote/PDF* за темою лекції.

Лекція 8. Виконання проєкту.

(Пошук натхнення та створення ескізів. Розробка та реалізація кінцевого твору)

Перелік основних питань:

1. Які методи та джерела можна використовувати для пошуку натхнення під час роботи над творчим проєктом?
2. Як створення ескізів допомагає візуалізувати та конкретизувати ідеї для майбутнього твору?
3. Які ключові етапи включає процес розробки та реалізації кінцевого твору, як ефективно організувати цей процес?

Дидактичні засоби:

Презентація *PowerPoint/Keynote/PDF* за темою лекції.

Лекція 9. Оцінка творчих робіт.

(Критерії оцінювання. Самоаналіз та взаємна критика.)

Перелік основних питань:

1. Які основні критерії оцінювання творчих робіт, як їх застосування допомагає визначити якість та успішність твору?

2. Як самоаналіз може сприяти професійному зростанню та покращенню навичок художника?
3. Які підходи до взаємної критики є найбільш ефективними, як конструктивна критика може вплинути на розвиток творчих здібностей?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 10. Презентація творчих робіт.

(Підготовка до виставки. Презентаційні навички)

Перелік основних питань:

1. Які ключові етапи підготовки до виставки творчих робіт, як вони впливають на успіх презентації?
2. Які кроки необхідно виконати для підготовки творчих робіт до виставки?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 11. Індивідуальні завдання.

(Розробка персонального проєкту. Консультації та підтримка)

Перелік основних питань:

1. Які основні етапи включає розробка персонального проєкту, як вони допомагають структурувати роботу над творчим завданням?
2. Які ресурси та методи можна використовувати для пошуку ідей та натхнення при розробці персонального проєкту?
3. Як консультації та підтримка можуть сприяти успішному виконанню персонального проєкту?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Лекція 12. Фінальна презентація.

(Підготовка та проведення презентації. Обговорення та аналіз робіт)

Перелік основних питань:

1. Які ключові етапи підготовки до фінальної презентації творчих робіт, як вони допомагають забезпечити успішне проведення заходу?
2. Які методи та техніки можна використовувати для ефективного представлення своїх творчих робіт перед аудиторією?
3. Які стратегії можуть бути корисними для обговорення та аналізу робіт після презентації, як цей процес сприяє професійному зростанню художника?

Дидактичні засоби:

Презентація PowerPoint/Keynote/PDF за темою лекції.

Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті сприяти засвоєнню і закріпленню змісту дисципліни; сформувати у студентів вміння працювати з творчими проєктами. Практичні заняття орієнтовані на тому щоб знання отримані на лекції студенти змогли інтегрувати в тіло власного проєкту. В кінці семестру за підсумками дванадцятьох практичних завдань та творчого проєкту з дисципліни, виставляється рейтинговий бал.

№ з/п	Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)
1	Розділ 1. Основи творчості. Літературні джерела: [1, 3, 5]
2	Розділ 2. Теорія експериментального рисунка. Літературні джерела: [4, 3, 5, 6]
3	Розділ 3. Практичні методи та техніки. Літературні джерела: [2, 5, 7, 8]
4	Розділ 4. Креативні проєкти. Літературні джерела: [1, 3, 4, 6]

№ з/п	Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)
5	Розділ 5. Індивідуальні проєкти. <i>Літературні джерела: [1, 2, 5]</i>
6	Екзамен <i>На екзамені оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують екзаменаційну контрольну роботу. Студенти, що недопущені до екзамену можуть здавати на занятті заборгованості. Якщо недопущений студент зміг протягом заняття отримати допуск та має більш ніж 60 балів, він отримує екзаменаційну оцінку на цьому ж занятті. Якщо студент допустився, але 60 балів не набрав, він також має право скласти екзаменаційну. Всі студенти обов'язково мають бути присутні на екзамені.</i>

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до практичних занять	48
2	Підготовка до аудиторних занять	20
3	Підготовка до екзамену	10

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Наукова робота за темою магістерської дисертації», студенти мають змогу ознайомитись з теоретичною складовою під час лекцій (всього 12 лекцій). На практичних заняттях під керівництвом викладача втілюють отримані знання в тіло власних наукових досліджень.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних та практичних занять. Пропущені практичні заняття можна відпрацювати. Дедлайн підготовки та виконання завдань — передостаннє практичне заняття в семестрі.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: робота на практичних заняттях у формі творчих робіт та доповідей з використанням презентацій, наочних або ілюстративних матеріалів з проблемних питань теми або для обговорення дискусійних положень.

Календарний контроль: творчий перегляд, як контроль етапу та об'єму виконання творчої роботи, проводиться двічі на семестр.

Семестровий контроль: .екзамен

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи виконані на практичних заняттях;
- володіння теоретичним матеріалом;
- індивідуальний творчий проєкт.

Робота студента:

- наявність всіх практичних завдань визначає 50% його рейтингу з дисципліни;
- наявність творчо-практичного проєкту 25% його рейтингу;
- екзамен визначає 25% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях;
- своєчасно та якісно виконує практичні завдання.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

- 1) Робота на практичних заняттях передбачає виконання практичних робіт. За одну практичну роботу студент може набрати 4 (чотири) бали:

повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд, практичне застосування у власному проєкті;	4
достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», є незначні неточності, практичне застосування у власному	2
неповне виконання практичного завдання (менше за 60% потрібного об'єму).	1

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 20 балів	≥ 40 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до екзамену, мають рейтингову оцінку 75 балів. Під час екзамену проводиться творчий перегляд авторського проєкту відповідно до наявності параметрів згідно практичних робіт. Перевіряється володіння студентом теоретичних знань за темою. Студенти які виконали всі завдання на достатньо високому рівні отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 40 та виконані умови допуску, студент має продемонструвати наявність всіх практичних робіт та вільне володіння теоретичною складовою. За підсумком виставляється рейтингова оцінка.

Екзаменаційна контрольна робота передбачає 5 запитань по 5 балів за кожне запитання. Питання висуваються з переліку тих які обговорювались на лекціях. За результатами залікової роботи можна отримати 25 балів. Перелік запитань наведено у *Додатку А*.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

За наявності у студента документів, які підтверджують його участь у наукових конференціях за темою магістерської дисертації, можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено викладачем, Гулевичем Сергієм

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 13 від 20 червня 2024)

Погоджено Методичною комісією Науково-навчального Видавничо-поліграфічного інституту (протокол №5 від 24.06.2024).

Перелік запитань до екзамену

1. Які основні етапи процесу творчості і як вони впливають на кінцевий результат?
2. Яким чином психологічні фактори впливають на творчість?
3. Як соціальні аспекти та середовище можуть сприяти або обмежувати творчість?
4. Як техніка брейншторму сприяє генеруванню нових ідей, і яких основних правил необхідно дотримуватись для ефективного проведення цього методу?
5. Що собою являє метод шести капелюхів Едварда де Бона, і як він допомагає структурувати процес мислення під час пошуку рішень?
6. Як використання морфологічного аналізу може сприяти вирішенню комплексних проблем, які кроки включає цей метод?
7. Які основні напрямки експериментального рисунка виділяються в історії мистецтва? як вони вплинули на розвиток цього жанру?
8. Які художники найбільше вплинули на розвиток експериментального рисунка, які їхні роботи є знаковими для цього жанру?
9. Яким чином сучасні технології та медіа вплинули на техніки та можливості експериментального рисунка?
10. Як інтеграція традиційних технік з новітніми технологіями може розширити межі експериментального рисунка?
11. Які основні принципи абстракції та деформації в експериментальному рисунку, як вони впливають на сприйняття художнього твору?
12. Які техніки використовують для створення деформованих зображень, назвіть найвідоміших художників цього виду експерименту.
13. Як вибір матеріалів впливає на техніки та результати експериментального рисунка?
14. Які інструменти найчастіше використовують в експериментальному рисунку?
15. Які фактори слід враховувати при виборі матеріалів для експериментального рисунка, як вони впливають на кінцевий результат?
16. Які переваги та виклики пов'язані з використанням змішаних технік у експериментальному рисунку?
17. Як матеріали та інструменти можуть впливати на техніку та стиль експериментального рисунка?
18. Назвіть твори та художників які працювали у змішаних техніках експериментального рисунку?
19. Що таке спонтанні техніки і як вони можуть впливати на творчий процес?
20. Які методи контролю випадковості використовуються в експериментальному рисунку, і як вони можуть допомогти художнику досягти бажаного результату?
21. Як спонтанні техніки та методи контролю випадковості можуть бути інтегровані у традиційні методи рисунка?
22. Які ключові етапи включає процес постановки завдання та визначення цілей творчого проєкту, і як вони впливають на його успішність?
23. Як ефективно планувати етапи роботи над творчим проєктом, щоб забезпечити його успішне виконання?
24. Як і інструменти та методи можна використовувати для моніторингу та коригування плану роботи над творчим проєктом?
25. Які методи та джерела можна використовувати для пошуку натхнення під час роботи над творчим проєктом?
26. Як створення ескізів допомагає візуалізувати та конкретизувати ідеї для майбутнього твору?
27. Які ключові етапи включає процес розробки та реалізації кінцевого твору, як ефективно організувати цей процес?
28. Які основні критерії оцінювання творчих робіт, як їх застосування допомагає визначити якість та успішність твору?
29. Як самоаналіз може сприяти професійному зростанню та покращенню навичок художника?
30. Які підходи до взаємної критики є найбільш ефективними, як конструктивна критика може вплинути на розвиток творчих здібностей?
31. Які ключові етапи підготовки до виставки творчих робіт, як вони впливають на успіх презентації?
32. Які кроки необхідно виконати для підготовки творчих робіт до виставки?
33. Які основні етапи включає розробка персонального проєкту, як вони допомагають структурувати роботу над творчим завданням?

34. Які ресурси та методи можна використовувати для пошуку ідей та натхнення при розробці персонального проєкту?
35. Як консультації та підтримка можуть сприяти успішному виконанню персонального проєкту?
36. Які ключові етапи підготовки до фінальної презентації творчих робіт, як вони допомагають забезпечити успішне проведення заходу?
37. Які методи та техніки можна використовувати для ефективного представлення своїх творчих робіт перед аудиторією?
38. Які стратегії можуть бути корисними для обговорення та аналізу робіт після презентації, як цей процес сприяє професійному зростанню художника?